

Mødet den 9. Oktober 1924.

Fraværende: Vald. Pedersen, H. P. Salling og M. Simonsen.

1. (J. Nr. 57—1924). Skrivelse fra Indenrigsministeriet angaaende **Ændring af Kommunalvedtægts § 39.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 301—1924). Indenrigsministeriets Approbation paa **Udlejningen af Græsningen paa Eksercerpladsen.**

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 23⁹—1924). **Brandvæsenets Beretning for 1923—24.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 407—1924). **Beretning om Landsbyskolars Besøg i 1924.**

Toges til Efterretning. Det vedtoges at udbetale 300 Kr. til fhv. Overlærer A. Larsen.

5. (J. Nr. 156—1924). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om **Anlæg af Mindeparken — 2. Behandling.**

M. B r a m m e r var klar over, at det ikke nyttede at tale imod Planen, naar Byraadets Flertal havde taget Parti for uden videre at afstaa dette Areal; men der var dog visse Sider ved Projektet, som trængte til at belyses. Man maatte først kende

de nærmere Betingelser for Overdragelsen, og hvorvidt Byen opgav sin Ejendomsret til Jorden, for det var at forringe Byens Aktiver. Der var heller ingen Klarhed over, hvem Driften af Parken skal paahvile. Fabrikant Møller anslog ved sidste Møde Bekostningen herved til 7000 Kr. aarlig; men Taleren havde bragt i Erfaring, at dette Beløb ikke nær vilde slaa til, men at Udgiften vilde blive 15—20000 Kr. aarlig. Det var en stor Byrde at lægge paa Kommunen, som ikke havde nogen som helst Interesse af en Park paa dette Sted. Marken derude var smuk i Forvejen, og Folk som søgte saa langt ud fra Byen, tog i Skoven og ikke i Parken. Parken kunde heller ikke trække Turister hertil; det kunde derimod et smukt Mindesmærke, men til et saadant behøvedes ingen Park, og de 50000 Kr. til et Mindesmærke var heller ikke tilstrækkelige. Dertil kom, at hvis Parken blev anlagt efter den foreliggende Plan, vilde den forstyrre de projekterede Færdselsveje fra Byen mod Syd. Af disse Grunde fandt Taleren det rigtigst at udsætte Sagen og undersøge de nævnte Spørgsmaal. Der var vel ikke Udsigt til, at Byraadet vilde gaa med dertil, men Taleren havde alligevel fremsat disse Udtalelser, for at Byens Borgere kunde se, at der dog var nogen i Byraadet, der havde tænkt paa disse Ting.

Formanden svarede hertil, at der ikke var vedtaget nogen Plan over Færdselsvejene derude, og ved Anlæggelse af Parken vilde der blive taget al mulig Hensyn til de fremtidige Færdselsveje. Der skulde udarbejdes Statutter for Parkens Styrelse, som skulde godkendes af Byraadet, og indtil det skete, var Sagen ikke fuldt afgjort og Arealet ikke endelig overdraget til Mindeparken.

Kjeld Sørensen erklærede, at Dr. Brammer ikke stod alene med sin Opfattelse af dette

Spørgsmaal, idet 4 andre af Byraadets Medlemmer var enige med ham deri; men naar de øvrige Medlemmer var stemt for Planen, var det vel haabløst at forsøge at hindre den. Sagen hastede næppe mere end mange andre Sager; havde det drejet sig om Boligbyggeri, kunde man bedre have forstaaet det; men her nøjedes man med at overveje og gjorde ikke noget. Sagen var ikke oplyst; Planen var vidt forskellig fra de Oplysninger, Fabrikant Møller havde givet i Foraaret, og hans Beregning af den aarlige Udgift til Vedligeholdelse var altfor lav, naar man tog i Betragtning, at Vennelyst kostede ca. 9000 Kr. og Botanisk Have ca. 18000 Kr. aarlig. Der burde nøjagtige Oplysninger og Beregninger til, før man vedtog Forslaget.

J. C h r. M ø l l e r skulde ikke igen komme ind paa en Drøftelse af hele Forholdet, det blev gjort tilstrækkelig grundigt paa sidste Møde. Kommunen opgav ikke Ejendomsretten til Jorden; den blev stadig tilgængelig for Byens Borgere. Taleren havde ikke nævnt noget bestemt Beløb til Vedligeholdelsen, men blot sagt, at der havde været Tale om 7000 Kr., og det kom ganske an paa, hvordan man vedligeholdte Parken. Stadsgartnerens Projekt til 120000 Kr. var regnet rigeligt, og den paatænkte Forsamlingssal var opgivet. Flere Oplysninger kunde næppe gives i Øjeblikket, men det var ogsaa tilstrækkeligt.

J. P e r r e g a a r d bemærkede; at man jo ikke kunde vide, hvor meget Sagen hastede, for det var jo ikke afgjort, hvor længe den tilbudte Sum stod til Raadighed. Hr. Kjeld Sørensen havde i de sidste to Møder talt meget om Boligbyggeri, men saavidt Taleren vidste, havde han ikke tidligere i Byraadet foreslaaet noget i den Retning, skønt han som Med-

lem af Budgetudvalget bedre kunde gøre det end de fleste Medlemmer. Det syntes derfor, at Hr. Kjeld Sørensens Interesse for dette Spørgsmaal var af temmelig ny Dato.

Leonhard Hansen havde samme Standpunkt til Sagen som ved sidste Møde og vilde atter i Dag stemme imod Forslaget.

Kjeld Sørensen fandt det meget naturligt, at Hr. Perregaard først havde hørt Tale om Boligbyggeri, efter at han var kommen i Byraadet; før den Tid kunde han jo ikke vide, hvad der var drøftet. Taleren var ganske vist Medlem af Budgetudvalget, men havde ikke af den Grund større Adgang til at faa et Forslag vedtaget end andre Medlemmer; men hvis der fra en eller anden Side kom Forslag om at bygge Boliger, vilde Taleren i hvert Fald støtte det. Efter Fabrikant Møllers sidste Udtalelser syntes det, som om man overhovedet ikke havde foretaget nogen Beregning over Vedligeholdelsesudgifterne, og andre Ting var lige saa daarligt oplyste. Man burde derfor udsætte Sagen en Tid, og helst til efter Byraadsvalget, for her var Tale om at binde meget store Værdier.

K. Moustén kunde ikke indse, at man vilde jage denne Sag igennem; den var drøftet i Byraadet for $\frac{1}{3}$ Aar siden, og den forelaa ikke til endelig Beslutning, før Byraadet havde vedtaget Statutter for Parkens Styrelse. Det var derfor en tom Paa-stand, at Sagen skulde jages igennem, og Modstanderne af Planen kunde lige saa godt tage et klart Standpunkt og sige, at de ikke vilde have nogen Mindepark. At kræve Sagen udsat og oplyst var blot en Talemaade, som ikke havde noget paa sig.

Formanden bemærkede, at hvad Boligbyggeriet angik, stod det ethvert Medlem frit for

at stille Forslag, men Taleren havde aldrig fra Hr. Kjeld Sørensen modtaget noget Forslag i den Retning.

M. B r a m m e r fandt det tilstrækkelig dokumenteret, at Sagen skulde jages igennem, for det foreliggende Forslag var helt forskelligt fra de Forudsætninger, hvorunder Sagen blev nævnt i Foraaret.

J. C h r. M ø l l e r hævdede at Sagen netop var meget indgaaende drøftet i Udvalget. Det var rigtigt, at Tallene ikke var de samme som første Gang, men det laa i, at der senere var kommen Forhold frem, som gjorde, at man ikke kunde bygge paa de Løfter, der først var givet. Men et Tilskud paa 150000 Kr. fra privat Side maatte dog kaldes ganske respektabelt.

Indstillingen vedtoges med 14 Stemmer mod 4.

6. (J. Nr. 417—1924). Indstilling angaaende **Affattelsen af Kommunalvedtægten.**

Fra Udvalget for Affattelse af Kommunalvedtægten forelaa følgende Indstilling:

»Det i sin Tid til Ændring af Kommunalvedtægten nedsatte Udvalg tillader sig hermed at forelægge til Byraadets Vedtagelse et Udkast til Vedtægts Affattelse, der er bygget paa det af Byraadet tidligere vedtagne Udkast suppleret med de af Indenrigsministeriet ved Skrivelse af 2. Februar 1922 foreslaaede Ændringer og Tilføjelser, og for saa vidt angaar Bestemmelserne i Kap. IV om Kommunens Tjenestemænd, affattet efter Forslag af Lønudvalget. Endelig har man anset det for rettest, at Borgmesterens Løn fastsættes i Vedtægten, og i § 1 optaget en Passus herom.

Medens Udvalget iøvrigt er enigt om Affattelsen af Vedtægten, har der kun været Meningsforskel med Hensyn til Spørgsmaalet, hvor-

vidt kommunale Funktionæren kan være Medlemmer af Byrådet, idet et Mindretal foreslaar, at den nugældende Bestemmelse i Vedtægtens § 35, sidste Stykke, Linie 1, bibeholdes, medens Flertallet foreslaar, at Bestemmelsen helt udgaar. •

Formanden forelagde Sagen. Den havde været til Behandling for et Par Aar siden og gik derefter til Ministeriet, som ønskede nogle Ændringer; bl. a. skulde det fastslaaes i Vedtægten, hvad der henhørte under de forskellige Udvalg, der var nævnt, og ligeledes skulde Borgmesterens Løn fastsættes deri. Det var nu sket. Der havde ogsaa været Spørgsmaal om en Ændring af § 35, angaaende hvorvidt Kommunens Tjenestemænd kunde være Medlemmer af Byrådet. I den nuværende Vedtægt stod, at hvis de valgtes ind i Byrådet, maatte de opgive deres Stilling; denne Passus ønskede et Flertal af Udvalget fjernet, medens Mindretallet vilde bibeholde den. Der var henstillet, at tage Sagen paa den Maade, at man lader Vedtægten optrykke med de opslaaede Ændringer; hvorefter Medlemmerne kan gennemse den og tage Stilling til de forskellige Spørgsmaal, inden den indsendes til Ministeriet. Dette Forslag kunde Taleren tiltræde og henstillede til Byrådet at slutte sig dertil, saaledes at dette altsaa blev en 1. Behandling; og Sagen saa senere kommer til 2. Behandling.

J. Chr. Mølle oplyste, at Udvalget var enigt om de forskellige Ændringer med Undtagelse af Bestemmelsen om de kommunale Tjenestemænd. Naar Mindretallet havde ønsket at opretholde denne Bestemmelse, var det selvfølgelig ikke, fordi man mente, at Kommunens Tjenestemænd havde mindre Interesse for Byens Sager end andre; heller

ikke at de skulde være mindre skikkede end andre til at varetage Byens Tarv. Grunden var, at der kunde komme Tilfælde, hvor de kom til at indtage en Dobbeltstilling, saaledes at deres Interesse kolliderede med Kommunens; det var ikke heldigt, og de paagældende kom i en vanskelig Stilling derved. Taleren vilde derfor henstille til Udvalgets Flertal, om det ikke vilde være klogt at slutte sig til Mindretallet i dette Spørgsmaal.

Formanden var enig med Fabrikant Møller i, at der kunde komme vanskelige Tilfælde, naar Tjenestemænd var Medlemmer af Byraadet. Men der var jo ikke Udsigt til, at Tjenestemændene blev Flertal i Byraadet, og Taleren vilde helst, at der blev lige Adgang for alle til at blive valgt ind i Byraadet, idet saa Vælgerne selv kom til at bestemme, om de vilde have Tjenestemænd valgt eller ikke; derved blev Ansaret lagt paa det rigtige Sted, nemlig hos Vælgerkorpset.

Forslaget om, at Bestemmelsen i § 35, sidste Stykke, 1. Linie, udgaar, vedtoges med 11 Stemmer mod 7. — Sagen overgik til 2. Behandling.

7. (J. Nr. 3¹⁷—1924). Efterbevilling af Overskrifter i Regnskabet for Bygninger og Inventar.

Overgik til 2. Behandling.

8. J. Nr. 72—1924). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse angaaende Regulering paa Hjørnet af Viborg og Silkeborg Landevej.

Fra Brolægningsudvalget forelaa følgende Erklæring:

»For at kunne gennemføre Viborgvej i den af Byraadet fastsatte Bredde af 25 m, vil det være nødvendigt, at der af Matr. Nr. 12 c (Bryggeriet Ceres' Underdirektørbolig) afstaas de paa nævnte Rids med 95 m² og 108 m² betegnede Arealer.

Det med 112 m² betegnede Areal vil kunne afstaas til Matr. Nr. 12 c.

Man tillader sig at anmode om, at de to nævnte Arealer maa blive stillet til Brolægningsudvalgets Disposition snarest.◄

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Indstilling:

»I Anledning af ovenstaaende har Udvalget ført Forhandlinger med Underdirektør V. Biø, der er Ejer af den paagældende Ejendom, og med ham opnaaet Overenskomst om Vilkaarene for det af Brolægningsvæsenet foreslaaede Magelæg, Flytning af Hegn m v., saaledes som det nærmere fremgaar af Hr. Bies vedlagte to Skrivelser.

Den herved trufne Ordning tillader man sig at indstille til Byraadets Godkendelse, idet Udgiften, ca. 5000 Kr., formentlig vil være at afholde paa Kontoen for Viborgvejs Regulering◄.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 411—1924). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse angaaende **Appro-
bation paa Vejplan for Matr. Nr. 91, 92, 93 og
94 af Markj.** (Landbolyst).

Udvalget indstiller, at approbere Vejplanen, imod at der vedtages følgende

»D e k l a r a t i o n.

«I Anledning af, at undertegnede Ejere af Ejendommen »Landbolyst◄, Matr. Nr. 91, 92, 93 og 94 af Aarhus Markjorder agter at udstykke vor nævnte Ejendom til Haveparceller under Iagttagelse af vedhæftede Gadeplan, forpligter vi os og efterfølgende Ejere af Ejendommen til ved saadanne Salg at lade Haveparceller, som udstykkes, respektere følgende Bestemmelser:

- 1) Der maa ikke paa Matr. Nr. 91, 92, 93 og 94 opføres nogen Bygning, som kræver Afløb,

førend detailleret Vej- og Kloakplan er godkendt af Byraadet, herunder Planen for Vandafløbet til Havet og Aaen for de nævnte 4 Matr. Nr. og de øvrige Grunde i Kvarteret, som ifølge Terrænforholdenes Beskaffenhed skal have fælles Afløb.

- 2) Ejerne af Matr. Nr. 91, 92, 93 og 94 skal sammen med de øvrige Grundejere bidrage til de nævnte fælles Kloaker efter Byraadets Fordeling.
- 3) Ved senere Bebyggelse skal samtlige Gader udlægges med de paa Planen med røde Linier viste Bredder. Dog skal der ikke være Pligt til at nedrive nogen Del af det nuværende Stuehus paa Ejendommen. Udlæget af Jord til nævnte Gader sker uden Godtgørelse. Der tilkommer dog til den Tid Ejerne af Matr. 91, 92, 93 og 94 Erstatning for Afgivelse af Areal til den i Markens nordøstlige Hjørne viste 25 m brede Gade, forsaavidt angaar det Areal, der udlægges udover 18,8 m, hvilken Erstatning fastsættes til 1 Kr. 50 Øre pr. m², eller — hvis Byraadet ønsker det — ved Taksation af uvildige, af Retten udmeldte Skønsmænd.
- 4) Samtlige Udgifter ved de nødvendige Vej- og Kloakanlæg er Kommunen uvedkommende, naar undtages Merudgiften ved Anlæg af den 25 m brede Gade, udover hvad en 18,8 m bred Gade vilde koste.
- 5) Til Anlæg af Trøjborgvejs og Brendstrupsvejs Forlængelse afgives det fornødne Areal henholdsvis Nord og Syd for Vejenes Midtlinier til Vejenes Udvidelse til 18,8 m, og Anlæg af henholdsvis det nordre og søndre Fortov med Kantsten I, 2 Rækker Betonfliser og iøvrigt

Slagger og Grus bekostes af Ejerne af Matr. Nr. 91, 92, 93 og 94.

- 6) Nærværende Deklaration kan for vor Regning læses paa vor forannævnte Ejendom Matr. Nr. 91, 92, 93 og 94 af Markjorderne.

Deklarationen tiltrædes og medunderskrives af Landpost P. L. Pedersen som Køber af en endnu ikke udstykket Parcel af Matr. Nr. 92 og 93 med derpaa værende Bygninger.»

J. Chr. Møller forelagde Indstillingen.

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 137—1924). Indstilling fra Forskønnelsesudvalget angaaende **Opførelse af de Klingenbergsske Bygninger i »Den gamle By«.**

Fra Bestyrelsen for »Den gamle By« forelaa følgende Skrivelse:

»Bestyrelsen for Købstadmuseet »Den gamle By« tillader sig at anmode Byraadet om, at dette givør sit Samtykke til Genopførelsen af de sidste Bygninger fra Klingenbergsgaarden, da meget vigtige Grunde taler for, at Arbejdet tilendebringes nu.

For det første kan »Den gamle By« med de Midler, der vil staa til dens Disposition, overkomme at rejse de to anseelige Bygninger, der skal vende ud til »Torvet« (og altsaa være Borgmestergaardens Naboer). Murermester Bak, der købte og skænkede »Den gamle By« hele Klingenbergkomplekset, er velvilligt gaaet ind paa at opføre Bygningerne paa særlig gunstige Vilkaar, og der vil ikke være Tale om i den Anledning at bede Byen om yderligere Tilskud.

For det andet vil det være af største Betydning med Hensyn til den historisk paalidelige Genrejsning, af de to særlige dygtige Formænd, der ledede Nedtagelsen, Transporten og

Opførelsen af de to allerede rejste Klingenbergbygninger, fortsætter med Arbejdet, medens de har det hele frisk i Erindringen, og støttet af deres Skitser og Opmaalinger ved, hvor de mange Hundreder af Enkeltheder har deres Plads. Skal de blot være borte fra dette Arbejde et Aar, vil det meste komme til at staa dem mere fjernt og uvant. I denne Forbindelse skal man ogsaa erindre om, at Materialierne har bedst af snarest at blive anvendt. — Sluttelig henleder vi Byraadets Opmærksomhed paa, at ved at fuldføre Genrejsningen nu, vil »Den gamle By« efter den i sin Tid af Byraadet accepterede Bebyggelsesplan naa til sin fastsatte Grænse mod Øst. Der vil altsaa ikke blot blive Ro i Haven, men denne vil heller ikke generes af Byggearbejder i det kommende Aar. Selv om Forskønnelsesudvalget sikkert vil indrømme, at Arbejdet som sædvanligt er gaaet godt i Aar ved gensidig Hensyntagen, vil det dog formentlig vide at sætte Pris paa, at netop det forreste Parti af Haven nu vil kunne bringes ind i sin endelige Skikkelse.«

Fra Forskønnelsesudvalget forelaa følgende Indstilling:

»Ved Opførelsen af de sidste Klingenbergbygninger paa den paa medsendte Plan viste Plads vil yderligere et smukt Parti af Haven bortfalde; men man skal dog ikke af den Grund modsætte sig, at Bygningerne opføres nu. Det forudsættes dog, at Arbejdet fremskyndes og fuldføres saa snart som muligt, saaledes at den med de stadige Bygningsarbejder forbundne Ulempe for Havens mange Besøgende snarest kan bortfalde, ligesom Opførelsen maa foretages

under Hensyntagen til de Anvisninger, Udvalget eventuelt maatte give.

Til de ekstraordinære Arbejder, der vil blive paakrævede i Anlægget som Følge af Bygningernes Opførelse, nemlig Omlægning af 2 Gange, som ved den viste Planering afbrydes, og forskellige Jord- og Plantearbejder, vil medgaa et Beløb af ca. Kr. 2500,00, som ikke haves paa Budgettet for de offentlige Lystanlæg i indeværende Aar.«

Kjeld Sørensen forelagde Indstillingen.
Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 418—1922). Spørgsmaal fra Forskønnelsesudvalget angaaende **Renholdelse af Gaderne langs de offentlige Anlæg.**

Kjeld Sørensen meddelte, at Udvalget havde modtaget en Skrivelse fra Brolægningsudvalget angaaende Renholdelsen udfor Kommunens Ejendom ved Mejlgade. Taleren fandt det dog rigtigst, at Brolægningsudvalget som hidtil udfører dette Arbejde.

Formanden sluttede sig hertil; Brolægningsvæsenet havde jo det fornødne Materiel til Raadighed.

Toges til Efterretning.

12. **Andragender om Byggedispensation fra:**

- a. (J. Nr. 2¹⁰⁶—1924). Bygningslovens § 21 og Bygningsvedtægtens §§ 17 og 34 for Guldsmedgade Nr. 1.
- b. (J. Nr. 2¹¹⁰—1924). Bygningslovens § 21 for Søndergade Nr. 22.
- c. (J. Nr. 2¹¹¹—1924). Bygningslovens § 21 for Guldsmedgade Nr. 24—26.
- d. (J. Nr. 2¹¹⁵—1924). Bygningslovens §§ 21. 6 og 8 for Sønderalle Nr. 16.

Anbefaledes.

13. (J. Nr. 356—1924). Indstilling om, at **nerholde-**
lige Skatterestancer føres til Afgang i Regn-
skabet.

Anbefalet af Udvalget for Skatterestancer.

Indstillingen vedtoges.
